

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVIOL, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MIOȘUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Partea contributivă a jurisprudenței în elaborarea dreptului privat actual. (Conferința d-lui Al. Costin).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția II.* — Amnistie. — Contravențiuni silvice. (Societățile „Lot. u și Oltu” cu Minist. Public).

Amnistie. — Bănci Populare. — Funcționari. — Delapidare. (Const. C. Sava cu Minist. Public).

Curtea de apel Iași secția I. — Timbru și înregistrare. — Donațiune principală. — Donațiune secundară ca sarcină. — Rentă. — Taxare. (Minist. de Finanțe cu Aristide Caradja).

Trib. Județului Tecuci. — Închiriere. — Beneficiul prelungirii. — Condițiuni. — Tacita relocație. — Viciu de consimțământ (Andrei Pîsoachi cu Dim. Neniță).

Partea contributivă a jurisprudenței în elaborarea dreptului privat actual

(Conferință ținută în Palatul Justiției în sala Secției II-a comercială a Trib. Ilfov, în ziua de 12 Martie 1921)

Nu putem îndestul aproba fericita idee a introducerii ciclului de conferințe din partea magistratilor și avocaților în Palatul Justiției.

Inspirate de obiectivitatea științifică, dând putința tinerilor talente a se manifesta, iar celor experimentați ocazia de a răspândi fructul unei munci îndelungate, asemenea conferințe sunt bine-venite; magistratii și avocații se întâlnesc pe terenul pur al științei Dreptului, iar auditoriul compus din înalți magistrați, consilieri ai Curților, judecători ai Tribunalului, avocați stagiași ascultă cu un viu interes asemenea conferințe.

Este cel mai bun mijloc pentru a stabili solidaritatea judiciară a magistraturei și a baroului, și pentru a ridica nivelul cultural al celor cari-și consacra o viață întreagă spinoasei dar frumoasei științe a Dreptului.

Dăm mai jos un rezumat al conferinței ținută cu titlul arătat mai sus de distinsul magistrat al Tribunalului Ilfov, d-l Al. Costin.

Expusă cu talent, într-o dicțiune care a fost admirată de toți cari au asistat, cu convingere și claritate, și cu o minunată putere de argumentare, conferința d-lui Al. Costin a justificat încă odată cunoscutul dicton al lui Boileau:

„Ce qui se conçoit clairement, s'exprime aisément”.

D-sa a ținut atențiunea auditoriului încordată în tot timpul interesantei sale conferințe.

După introducerea în care relevă importanța problemei *metodei* în știința juridică contemporană, conferențiarul arată că se ocupă special de *procedeele* sau *metoda* jurisprudențială în elaborarea dreptului privat actual.

D-sa și-a împărțit expunerea în trei părți.

În *prima parte* descrie sistemele formulate de doctrină cu privire la interpretarea juridică. *Metoda clasică* sau *tradițională*, pornind dela iluzia că legea scrisă ar cuprinde tot dreptul pozitiv, în vigoare și dela iluzia că noțiunea dreptului ar fi invariabilă și aprioristică, recomandă numai *exegeza* (interpretarea literală) și *deducțiunea* pentru interpretarea textelor. Această metodă a fost întrebuințată de cei mai mulți comentatori ai codului civil francez și dacă a avut avantajul că a format sisteme și construcțiuni ordonate și perfecte, prezenta însă defectul că nu se potrivea cu cerințele vieții practice și cu transformările evolutive ale dreptului.

Metoda istorică s'a născut, mai ales în Germania, ca o reacțiune împotriva raționalismului exoesiv, dar se ocupă mai mult cu explicarea formațiunii dreptului, decât cu interpretarea lui. Concepția plenitudinii logice a ordinii juridice pozitive (die logische Geschlossenheit des Rechts) făcea să se mențină vechea metodă deductivă de interpretare. Numai în

vremea recentă a început în Germania o mișcare puternică pentru „dreptul liber“ (freies Recht), și de și nu se poate determina încă efectul ei, se constată că voește să acorde o mai mare libertate de cercetare doctrinei (*freie Rechtsfindung*), și de apreciere jurisprudenței (*richterliches Ermessen*).

D-l Geny, în Franța, propune metoda numită „la libre recherche scientifique“, înțelegând să completeze operațiile intelectului prin forța obscură a intuiției. Pe când Saleilles, partizan al școlii istorice cu oarecare nuanțe, cerea să se interpreteze legea după nevoile sociale din momentul aplicațiunii ei, d-l Geny vrea să se respecte intenția subiectivă a legiuitorului, în momentul confecțiunii legii, interpretând-o strict, ca pe un act privat. Numai când legea face sau este obscură, d-sa permite libera cercetare științifică fără a recunoaște jurisprudenței un rol creator. Pentru Saleilles, interpretarea nu este o chestie de fapt, de probă, spre a se dovedi voința legiuitorului, ci o chestie de drept, de adaptare la nevoile sociale și conferențiarul adoptă acest punct de vedere, arătând că jurisprudența franceză (discursul lui Ballot-Beaupré) și mulți juriști susțin această părere (Lambert, Perceron, Thaller, în Franța, Van der Gyecken în Belgia, Degui în Italia; Kohler, Dernburg... în Germania).

În a II. parte, d-l Costin expune cum, în fapt, jurisprudența interpretează textele legii și actele juridice, dând diferite exemple de extinderea dispozițiilor legale prin metoda analogiei. Arată interpretarea dificilă a legislației excepționale (de război), și constată că deseori jurisprudența a creat soluțiuni proprii, *praeter legem*, dacă nu și *contra legem* pentru motive de utilitate socială practică. Observă că pe nedrept unii cercetători ai noștri, socialiști și economiști, voesc să ignoreze rolul juriștilor în rezolvarea problemelor și reglementarea chestiilor sociale, uitând că ori ce fenomen economic are și o latură juridică.

În a III. parte, conferențiarul examinează dispozițiile codului civil german din 1900 și cod. civ. elvețian din 1912, cu privire la interpretare, și arată cum acest ultim cod consacreză ca izvoare legale doctrina și jurisprudența, pe lângă lege și *customă*, acordând o considerabilă putere de apreciere judecătorului, prin aceea că îi dă dreptul să se pronunțe ca și cum ar fi chemat să facă acte de legiuitor. Susține oă complexitatea crescândă a vieții face imposibilă o regulamentare ideală, pe cale abstractă și generală de către legiuitor și deaceia astăzi mergem în toate țările către o interpretare mai liberă, și conchide că jurisprudența trebuie să țină seama de experiența trecutului, precum și de aspirațiile viitorului, spre a reprezenta quintesența conștiinței sociale colective.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE.

SECȚIUNEA II.

Audiența dela 2 Februarie 1921

Președenția d-lui Gh. Stoicescu, președinte

AMNISTIE. — CONTRAVENTIUNI SILVICE. — DACĂ SUNT CUPRINSE ÎN DECRETUL-LEGE DE AMNISTIE NO 2009 | 920.

AMNISTIE. — PERSOANELE JURIDICE. — DACĂ POT BENEFICIA DE DECRETUL-LEGE DE AMNISTIE 2009 | 920

1° Contravențiunile silvice având caracterul unor despăgubiri civile, iar nu un caracter penal, nu pot fi șterse prin amnistie.

2° Societățile comerciale nu pot beneficia de amnistia acordată prin decretul-lege No. 2009|920 deoarece acest decret nu a avut în vedere decât numai persoanele fizice, iar nu și cele juridice.

No. 127. — Casată, în urma recursului făcut de avocatul Statului din jud. Dolj, deciziunea Curții de apel Craiova S. II No. 189 | 920. S'au ascultat: d-l avocat M. T. Marinescu în dezvoltarea motivelor de recurs, și d-l procuror Al. Dem. Oprescu în concluziuni pentru respingere.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare:

1. «Violarea și rea aplicare a decretului-lege No. 2009|920 întrucât Curtea amnistiază soc. «Lotrul» și «Oltul» pentru amenda datorită prin călcarea dispozițiilor codului silvic».

2. «Violarea și greșita aplicare a decretului-lege No. 2009 | 920 întrucât, chiar dacă aceste amenzi ar avea un caracter penal, încă societățile inculpate nu pot beneficia de amnistie, acest privilegiu fiind rezervat numai persoanelor fizice»;

Având în vedere decizia supusă recursului din care se constată că Administrația Casei Pădurilor, voină, a cerceta modul de exploatare și de amenajare a pădurilor de pe munții Plaiul Vătafului și Valea Vătafului din com. Voineasa de către societățile forestiere «Lotrul» și «Oltul», a constatat prin inspectorul silvic al regiunii, că numitele societăți au contravenit dispozițiilor art. 3 și 7 din codul silvic, deoarece societatea «Lotrul» a exploatat o suprafață de 47 hectare pădure, iar societatea «Oltul» o suprafață de 84 hectare fără ca, înainte de începerea exploatării, să fi depus pe seama Ministerului de Domenii, garanțiile că obligațiunea de împădurire se va aduce la îndeplinire;

Că, pe temeiul celor constatate, societățile «Lotrul» și «Oltul» fiind supuse judecății, Curtea de apel din Craiova a declarat stinsă acțiunea penală pe baza decretului-lege No. 2009 din 4 Mai 1920 pentru amnistia civililor, întrucât delictul fiind comis în 1914)

este anterior datei încheerii armistiului general (11 Noembrie 1918) și nu intră printre cazurile exceptate dela amnistie prin acest decret;

Având în vedere că, după art. 90 din codul silvic, Ministerul Domeniilor va putea face transacțiuni asupra amenzilor edictate de acest cod, atât înainte cât și după pronunțarea hotărârei definitive; că deaci rezultă că aceste amenzi au caracterul unor despăgubiri civile și deci infracțiunile la care se aplică nu au un caracter penal ca să poată fi șterse prin amnistie;

Că chiar dacă s'ar admite că contravențiunile silvice au un caracter penal, încă societățile inculpate în speță nu pot beneficia de amnistia ce acordă menționatul decret-lege, întrucât acest decret a avut în vedere numai persoanele fizice nu și cele juridice;

Că, într'adevăr, textul decretului nu vizează decât persoanele care în momentul comiterii infracțiunii nu erau sub arme, nici nu împlineau în fapt vreun serviciu în armată, iar expunerea de motive a raportului care a însoțit proiectul de decret, arată că pe lângă cei ce au fost în rândurile oștirii și de care s'a ocupat decretul No. 1547 din 9 Aprilie, nu trebuiau uitați nici acei locuitori ale căror fapte sunt datorite numai rătăcirii minților, cauzată de evenimentele războiului sau suferințelor cauzate de coterpirea inamică ori de refugiul între streini, cuvinte și motive care învederează că legiuitorul n'a fost preocupat decât de persoanele fizice;

Că, prin urmare, Curtea de apel a făcut o greșită aplicațiune a decretului-lege No. 2009 din 4 Mai 1920, când a declarat amnistiate contravențiunile la legea silvică săvârșite de Societățile „Lotrul” și „Oltul”.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIA II.

Audiența dela 8 Februarie 1921

Președenția d-lui Gh. Stolcescu, președinte

Const. C. Sava cu Minist. Public

AMNISTIE.—DELAPIDARE DE BANI PUBLICI.—CALITATEA DE FUNCȚIONAR PUBLIC.—DECRETUL-LEGE DIN 6 MAI 1920.

FUNCȚIONAR PUBLIC.—DACĂ FUNCȚIONARI BĂNCILOR POPULARE AU ACEASTĂ CALITATE.—ART. 140 C. PENAL.—ART. 1, 2, 3, 17, 59 ȘI 60 DIN LEGEA BĂNCILOR POPULARE.

1. Singura calitate de funcționar al Statului putând da sustracțiunii de bani publici caracterizarea legală de «delapidare de bani publici», și întrucât legiuitorul întrebunțează în text chiar termenii ceruți în acest scop, rezultă că a avut în vedere numai această categorie de infractori spre a-i exclude dela beneficiul amnistiei acordată prin decretul-lege 2009 din 1920.

2. Cu toate că prin articolul 17 din legea Băncilor Populare se prevede că cei ce vor comite sustracțiuni din fondurile încredințate lor ca funcționari ai acestor stabilimente, vor fi pedepsiți cu aceeași pedeapsă ca pentru delapidatorii de bani publici, conf. art. 140 c. penal, totuși de aci nu rezultă că acest singur fapt le-ar atribui implicit calitatea de funcționari publici, atunci când din nici-un text al legii nu rezultă că dinșii ar fi asimilați cu funcționarii publici.

No. 163.—Declară stinsă acțiunea publică contra lui Const. C. Sava.

S'au ascultat d-l avocat Sima Niculescu în dezvoltarea motivelor de recurs și d-l procuror în concluzii pentru amnistiere.

Curtea, deliberând.

Având în vedere că din sentința supusă recursului rezultă că recurentul Constantin C. Sava, fiind dat judecății, a fost condamnat de judecătoria ocolului rural Fetești din județul Ialomița la trei luni închisoare și la 15771 lei despăgubiri civile către societatea cooperativă Fetești din jud. Ialomița pentru faptele de delapidare și fals ce a comis în dauna numitei bănci, în calitate de contabil-casier și diriginte al magazinului cooperativei de mai sus; că făcând apel, Tribunalul Ialomița i l'a admis în parte și menținând aplicațiunea art. 140, 123, 125 și 127 codul penal, precum și 17 din legea băncilor populare, i-a redus pedeapsa la o lună închisoare, confirmând despăgubirile acordate de prima instanță; că în contra acestei sentințe, inculpatul a făcut recursul de față;

Având în vedere cererea făcută de recurent de a fi declarat amnistiat în baza decretului-lege No. 2009 din 6 Mai 1920;

Considerând că prin art. 2 al zisului decret sunt amnistiate toate infracțiunile din orice lege ar decurge de competența instanțelor penale, civile sau militare, săvârșite până la data de 11 Noembrie 1918 st. v. de acei cari în timpul războiului mondial nu au fost sub arme, nici nu au făcut vreun serviciu în armată, dacă acele infracțiuni n'au dat loc la hotărâri definitive;

Că, dela beneficiul acestei amnistii sunt excluse un număr de infracțiuni, între care și «sustracțiunile și delapidările comise de funcționarii publici», prevăzute la punctul 4 din decret;

Considerând că ceea ce a determinat pe legiuitor de a exclude dela beneficiul amnistiei infracțiunile de mai sus, a fost gravitatea sub care le-a privit, din punctul de vedere al infractorului, iar nu din acela al naturii infracțiunii;

Că, aceasta rezultă în mod clar din textul precis al decretului și mai ales din raportul Ministrului de Justiție, ce însoțește acest decret, cum și din circulara

dată autorităților judecătorești din interesul țării în care se lămurește vederile ce l'au călăuzit la alcătuirea lui;

Că, în ce privește gravitatea infracțiunii din punct de vedere al infractorului, autorul decretului precizează în raportul său, „că a avut în vedere între altele delapidarea comisă de un funcționar public, care este cu mult mai gravă decât furtul de bani comis de un particular”.

Considerând, pe de altă parte, că singura calitate de funcționar al Statului, putând da sustracțiunii de bani publici caracterizarea legală de „delapidare de bani publici”, și întrucât legiuitorul întrebuintează în text chiar termenii ceruți în acest scop, rezultă că a avut în vedere numai această categorie de infractori;

Că, așa fiind, urmează a examina și decide dacă recurentul avea sau nu calitatea de funcționar public în momentul săvârșirii infracțiunii;

Considerând că prin funcționar public se înțelege orice funcționar al Statului, care, în virtutea însărcinării sale, este investit cu o porțiune din suveranitatea națională, și în baza căreia legea îi acordă atribuțiuni și prerogative;

Că, este de a se vedea dacă băncile populare și cooperativele sătești, constituite conform legii lor speciale, au caracterul de instituțiuni de Stat și deci dacă funcționarii lor pot fi priviți ca funcționari publici sau particulari;

Văzând art. 1, 2, 3, 7, 11, 17, 59 și 60 din legea băncilor populare și a casei lor centrale din 14 Aprilie 1910, publicată în Monitorul Oficial din 15 Aprilie 1910;

Considerând că prin art. 2 al legii se prevede în mod formal că toate aceste bănci sunt considerate ca societăți comerciale; că ele fac operațiuni pur comerciale; că împrumuturile contractate la dănsese sunt de natură comercială, că ele au în condițiunile legii o personalitate juridică distinctă, fiind administrate fiecare în parte de administrații sau directorii lor aleși, și se lichidează conform dispozițiunilor codului comercial;

Că, numai în ce privește supravegherea administrațiunii lor, ele sunt supuse controlului Casei Centrale a Băncilor Populare sătești, singura care este instituțiune de Stat și ai cărei funcționari sunt numiți, înaintați și revocați de către Ministerul Finanțelor conform normelor fixate prin lege;

Că, într'adevăr, art. 60 din lege determină, cu privire la acești din urmă nu numai condițiunile pentru numire și înaintare, dar precizează încă puterea probantă în justiție a actelor ce ei drescă, în calitate de organe de control, pe cât timp nu prescrie nicio modalitate sau condițiune pentru funcționarii ceilalți ai băncilor populare sau ai societăților cooperative sătești, constituite în baza aceleiași legi;

Că, așa fiind, numirea unui contabil-casier și diriginte al magazinului unei cooperative, nefiind făcută de vreun organ superior al Statului, conform normelor prescrise pentru funcționarii publici și întrucât instituțiunea pe lângă care funcționează are un caracter particular, el este deasemenea un funcționar particular iar nu public.

Că, dacă art. 17 din lege, prevede pentru cei ce vor comite sustracțiunii din fondurile încredințate mânării lor ca funcționari ai băncilor populare și cooperative or sătești, aceiași pedeapsă ca pentru delapidatorii de bani publici, conform art. 140 codul penal și 123 același cod, în cazul când infractorul a săvârșit și delictul de fals, nu se poate susține că acest singur fapt le-ar atribui implicit calitatea de funcționari publici, atunci când din nici-un text al legii nu rezultă că dânsii ar fi asimilați cu funcționarii publici, că textele articolului de mai sus se referă numai la pedeapsă, iar nu și la calitatea de funcționar a infractorului;

Că, așa fiind, recurentul neavând calitatea de funcționar al Statului, sustracțiunea săvârșită de dânsul în calitate de contabil-casier și diriginte al magazinului unei cooperative sătești, intră în prevederile decretului-lege de amnistie No. 2009 | 920 și de aceea urmează a se declara stinsă acțiunea publică și a închide dosarul.

Pentru aceste motive, admite.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIA I

Audiența dela 9 și 18 Noembrie 1920

Președinția d-lui D. Volanschi, prim-președinte

Ministerul de Finance cu Aristide Caradja.

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — DONAȚIUNE PRINCIPALĂ. — DONAȚIUNE SECUNDARĂ CA SARCINĂ. — CONSTITUIRE DE RENTĂ. — MODUL CUM SE TAKEAZĂ. — ART. 48 AL. 1, 3 ȘI 64 AL. I. DIN LEGEA-TIMBRULUI.

Cu toate că atunci când există o donațiune principală, și o altă donațiune secundară ca sarcină, nu se pot percepe două taxe de înregistrare, calculate la ambelele donațiuni în întregimea lor, ca fiind independente una de alta, căci una nefiind decât o condițiune a celeilalte donațiuni, în realitate nu'i decât o singură mutațiune de proprietate, și una se găsește liberată de drept prin perceperea taxei pentru cealaltă donațiune, totuși atunci când primilor donatari le este impusă o rentă viageră în favoarea unei terțe persoane, taxa de înregistrare cuvenită fișcului are

a fi socotită întâi taxându-se renta și în al doilea rând taxându-se capitalul care face obiectul donațiunii din care să se scadă însă capitalul rentei care a fost deja taxat.

No. 92.—Admisă în parte opoziția și apelul făcut de Ministerul de Finanțe contra sentinței Tribunalului Neamțu cu No. 43 | 920 în proces cu Aristide Caradja.

Curtea,

Având în vedere opoziția făcută de Ministerul de Finanțe contra deciziei acestei Curți No. 46 din 26 Iunie 1920, prin care se respinge ca nesusținut apelul făcut de acel Minister contra sentinței Tribunalului Neamț No. 43 din 28 Februarie 1920, al cărei dispozitiv este: „Admite acțiunea intentată de d-l avocat O. State în calitate de procurator al d-lui „Aristide Caradja, proprietar din com. Grumăzeți, jud. „Neamț, cu petiția înregistrată la No. 35231 | 919 și obligă pe Ministerul de Finanțe prin d-l Ministru „respectiv să restituie reclamantului Aristide Caradja «suma de 14400 lei percepută din eroare de taxare la actul de donațiune, împărțeală de ascendent, autentificat de acest Tribunal la No. 1663 din 13 „Noembrie 1919 cu procente legale de 5% dela data «intentării acțiunii până la achitare osebit 150 lei «cheltueli de judecată».

Având în vedere că din actele dela dosar și concluziunile părților se constată în fapt următoarele :

Reclamantul Aristide Caradja prin actul intitulat «act de donațiune, împărțeală de ascendent», autentificat de Tribunalul Neamț sub No. 1663 din 13 Noembrie, 1919 donează fiicelor sale Margareta Sculy, Marcela C. I. Caradja și Lucia, necăsătorită, câte 800.000 lei, din creanța ce o are în contra Statului, ca indemnizare pentru terenurile expropriate din moșia sa Bivolari jud. Iași și 800.000 lei fiului său major Constantin Caradja, din creanța ce o are în contra Statului ca indemnizare pentru exproprierea moșiei sale Cărnicești jud. Iași, impunând fiecărui copil sarcina unei rente viagere de 12.000 lei anual în favoarea soției sale Matilda Caradja. Acest act fiind taxat de Administrația financiară a jud. Neamț, s'a încasat 206.400 lei ca taxă de înregistrare, luându-se o taxă de 6% (2+4) asupra sumei de 3.200.000 lei donată celor 4 fii ai reclamantului, conform art. 48 al. 1 combinat cu al ult., ceea ce face 192000 lei, și a mai încasat o taxă de 3% asupra rentei de 48000 lei constituită soției sale conf. art. 64 al. h. combinat cu art. 48 al. 3 din legea timbrului, ceea ce face 14400 lei, adică un total de 206.400 lei.

Reclamantul Aristide Caradja face acțiune în contra Ministerului de Finanțe înaintea Tribunalului Neamț cerând restituirea sumei de 14400 lei ca fiind

percepută din eroare, susținând că renta viageră constituită în favoarea soției sale, nu urma a fi supusă la nici-o taxă, de oarece în speță, prin actul taxat nu se făcea decât o singură donațiune cu sarcină, care urma a fi supusă la o singură taxă de 6%, acțiune care a fost admisă în totul de prima instanță prin sentința No. 43 din 28 Februarie 1920, în contra cărei sentințe făcându-se apel de către Ministerul de Finanțe, a fost respins ca nesusținut prin deciziunea acestei Curți din 26 Iunie 1920, în contra căreia Ministerul de Finanțe a făcut opozițiunea care urmează a se judeca acum.

Ministerul de Finanțe, atât prin motivele scrise de apel, cât și prin concluziunile puse azi în instanță, susține ca rău prima instanță a condamnat Ministerul la restituirea sumei de 14400 lei taxa de înregistrare percepută asupra rentei soției, considerându-se percepută pe nedrept, de oarece în realitate suma ce urmează a fi restituită, nu ar fi decât de 9600 lei care a fost încasată în plus ca taxă de înregistrare, argumentând că renta soției fiind impusă la taxă, urma ca, capitalul rentei să fie scăzut din totalul donațiunilor făcute în favoarea copiilor și deci taxa de 2% urma a fi percepută numai la suma de 2.720.000 lei, iar nu la întreaga sumă donată copiilor de 3.200.000 lei.

Intimatul a cerut respingerea apelului, susținând că actul taxat conține o singură donațiune cu sarcină, care urma a fi taxată numai cu taxa de 6%, iar renta soției fiind o sarcină a donațiunii principale, urma a nu fi impusă la nici-o taxă de înregistrare.

Având în vedere că prin actul intitulat „donațiune partaj de ascendent”, taxat de Administrația financiară Neamț, descris mai sus, reclamantul după ce donează celor patru fii ai săi capitalul de 3.200.000 lei, cu o parte din veniturile acestui capital, constituie o rentă viageră în favoarea soției sale de 48.000 lei anual, punând obligațiunea fiecărui din donatari a plăti câte 12.000 lei anual rentă mamei lor, că așa fiind, reclamantul face în realitate o dublă liberalitate, una în favoarea copiilor și alta în favoarea soției sale, ambele donațiuni constatate prin acelaș act.

Că, dacă este adevărat că donațiunea în favoarea soției, este constituită sub forma unei sarcine a primei donațiuni făcută în favoarea copiilor, apoi trebuie observat că această sarcină nu e stipulată în folosul donatarului, ci e stipulată cu titlu gratuit în folosul unui terțiu, și atunci când sarcina e stipulată în favoarea unei terțe persoane, avem în realitate două donațiuni distincte, cea din urmă cunoscută în doctrină și jurisprudență sub numele de donațiune secundară.

Considerând însă că deși actul taxat în speță con-

ține două liberalități, trebuie observat că donatorul nu și-a luat dănsul obligația de a plăti renta constituită în favoarea soției din patrimoniul său, peste cel înstrăinat deja în folosul copiilor, ca să se poată taxa în întregime atât capitalul de 3.200.000 lei donat copiilor, cât și separat renta de 48.000 lei constituită în folosul soției, astfel cum a taxat actul Ad-ția financiară Neamț, ci renta constituită în favoarea soției este pusă în sarcina donatarilor principali de a se plăti din acelaș capital donat lor de 3.200.000 lei, deci nefiind decât o singură mutațiune de proprietate din patrimoniul donatorului de 3.200.000 lei numai la această sumă, urmează a se percepe taxa de înregistrare și nu mai mult, astfel cum s'a taxat actul s'au luat taxa de înregistrare la întreg capitalul donat de 3.200.000 lei și pe lângă aceasta s'au mai luat taxe de înregistrare și la capitalul rentei de 48.000 lei, deși în realitate nu a eșit din patrimoniul donatorului de cât numai suma de 3.200.000, așa că cu drept cuvânt constată prima instanță că s'au supus aceleași sumi dăruite la două taxe de înregistrare.

Considerând că, dacă este adevărat că atunci când ca în speță, există o donațiune principală și o altă donațiune secundară ca sarcină, nu se pot percepe două taxe de înregistrare, calculate la ambele donațiuni în întregimea lor, ca fiind independente una de alta, căci una nefiind decât o condițiune a celeilalte donațiuni, în realitate nu-i decât o singură mutațiune de proprietate și una se găsește liberată de drept prin perceperea taxei pentru cealaltă donațiune, totuși nu se poate susține că fiscalul a perceput fără drept taxa de înregistrare asupra rentei viagere constituită în favoarea soției, căci în realitate sarcina impusă primilor donatari constituind o adevărată liberalitate față de soție, a unei rente viagere, dânsa cu drept a fost impusă la taxa de înregistrare, art. 50 din legea timbrului, impunând la plata taxei de înregistrare rentele, indiferent dacă obligațiunea de plată a rentei este în sarcina donatorului, sau dacă donatorul a pus sarcina plății rentei dăruite unui alt donatar, căruia i-a donat fondurile necesare. Tot ce se poate pretinde este ca fiscalul să nu perceapă două taxe de înregistrare la aceeași valoare transmisă așa că fiscalul percepând taxa de înregistrare asupra rentei conform art. 48 No. 3 combinat cu art. 64 al. h. din legea timbrului, adică 3% socotit asupra capitalului rentei de 480.000 lei (renta înmulțită cu 10), urma ca acest capital de 480.000 lei să fie scăzut din capitalul de 3.200.000 lei donat fiilor și taxa de înregistrare de 2% asupra donațiunii copiilor, să nu se perceapă decât la capitalul de 2.720.000 lei rămas după deducerea capitalului rentei care fusese deja impus la taxa de înregistrare de 3%, procedând astfel fiscalul a perceput două taxe de înregistrare

asupra aceluiași sumi dăruite; așa că în realitate actul urma a fi taxat astfel: cu taxa de 3% asupra rentei constituite în favoarea soției, ceea ce face 14.400 lei, cu taxa de 2% asupra capitalului donat copiilor din care s'a scăzut capitalul rentei, taxat deja cu 3%, adică asupra sumei de 2.720.000 lei, ceea ce face 54.400 lei și suprataxa de 4% asupra întregului capital donat de 3.200.000 lei, ceea ce face 128.000 lei, adică în total trebuia să se perceapă ca taxă de înregistrare 196.800 lei.

Fiscalul încasând ca taxă de înregistrare 206.400 lei, urmează că a încasat din eroare în plus 9600 lei, care conform art. 62 și 63 din legea timbrului urmează a fi restituită reclamantului.

Că așa fiind, opoziția și apelul sunt fondate în parte și urmează a se admite și a se reforma sentința Tribunalului Neamț, reducându-se condamnățiunea la suma de 9600 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier C. A. Gorgos, admite în parte opoziția, etc.

Semnați; D. Volanschi, M. Ionescu Ghinea, C. A. Gorgos, C. Macr

TRIB. JUDEȚULUI TECUCI

Audiința de la 26 Iulie 1920.

Președinția d-lui V. G. Ioan, președinte,

Andrei Pisoschi cu Dim. Neniță

INCHIEIERE.—BENEFICIUL PRELUNGIREI.—CONDIȚIUNI.—ART. 35 ȘI 37 LEGEA MĂSURILOR EXCEPT.—DECRETUL-LEGE 1420 | 920.
TACITA RELOCAȚIE.—VICIU CONSIMȚĂMÂT.—EROARE DE DREPT.—ART. 1437 ȘI 1452 C. CIV.

1. De prelungirea acordată prin art. 1 din decretul-lege 1420 | 920 beneficiază numai contractele de închiriere existente la 23 Decembrie 1914, data punerii în aplicare a legii măsurilor excepționale, ca unele ce intrând în prevederile art. 37 din menționata lege, au fost prelungite și prin efectul decretelor-legi No. 1058 și 4881 din 1919.

2. Tacita relocațiune prevăzută de art. 1437 c. civ. are loc atunci când locatarul rămâne și este lăsat de locator în imobilul închiriat, iar pentru a exista eroare de drept în privința consimțământului, se cere ca ea să fie plausibilă, judecătorul având a aprecia dacă partea ce o învoacă și care e datoare s'o probeze, a putut sau nu să fie înșelată.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată după legea drepturilor proprietarilor, de Andrei Pisoschi, proprietar din Te-

cucii, strada Stefan cel Mare No. 164, pentru evacuarea de la 26 Octombrie st. v. 1920 a imobilului din contractul autentificat de acest tribunal la No. 558/910.

Văzând concluziunile puse de părți și actele ce compun dosarul cauzei;

Având în vedere că, reclamantul își sprijină acțiunea sa pe motivul tras, pe de o parte, din chestia de fapt că, contractul de închiriere intervenit între părți a luat naștere la 23 April 1910 și expiră la 29 Octombrie 1919, și pe de altă parte, pe motivul de drept, bazat pe dispozițiunile art. 35 și 37 din legea specială autorizând luarea de măsuri excepționale, din 23 Decembrie 1914, cu modificările din 5 Aprilie și 25 Decembrie 1916, că prelungirea contractelor de închiriere nu este aplicabilă acelorora mai vechi de 1 Martie 1913, și contractul în specie fiind anterior acestei date, nu poate beneficia de dispozițiile de prelungire.

Având în vedere că, art. 35 din legea măsurilor excepționale, are mai multe aliniate, dispozițiunile relative privind noțiuni deosebite, aplicabile la fapte deosebite, așa: prin aliniatul întâi, se vorbește că, chiria imobilelor urbane nu se poate spori sub nici o formă, în tot timpul duratei războiului european actual și un an după încheierea păcii, peste aceea constatată la 26 Octombrie 1915, în contractele fie scrise, fie verbale, însă nu mai vechi de 1 Martie 1913; cu alte cuvinte, per a contrario, pentru contractele anterioare datei de 1 Martie 1913, sporul este admis și aceasta cu drept cuvânt, căci legiuitorul dintr-o măsură de echitate pentru proprietar și bazat pe legea cererii și a ofertei, a admis ca chiriile contractelor dinainte de 1 Martie 1915, când cerințele erau mai restrânse, să fie urcate, pe când cele posterioare acestei date, să nu mai crească, și prin aceasta legiuitorul luând și pentru chiriaș măsuri de ocrotire, a voit să-l pună la adăpostul speculei, ce s'ar fi putut naște cu ușurință în vremuri anormale, ca acelea ce trăim.

Că, pe de altă parte, legiuitorul legii măsurilor excepționale, de teamă de a nu cădea în cea laltă alternativă, și ca măsură de prevedere, pentru ca chiriile progresive a contractelor anterioare datei de 1 Martie 1913, preconizată de primul aliniat a art. 35, să nu îmbrace caracterul de speculă, a edictat al doilea aliniat în copriinderea că, contractele în curs sau acelea încheiate după 26 Octombrie 1915, până la promulgarea acestei legi (5 Aprilie 1916), vor fi reduse de drept la chiria constatată la 26 Octombrie 1915, înțelegându-se prin contractele în curs acele mai vechi de 1 Martie 1920, pentru care legiuitorului, din aceiași rațiune ca și pentru contractele mai noi de această dată, nu-i era îngăduit să le lase la bunul plac și capriciul proprietarului; căci fiind aceleași

motive, aceiași regulă trebuie să guverneze ambele cazuri.

O dată explicat sensul art. 35, se înlătură și confuzia născută de reclamant în interpretarea lui, cu privire la prelungirea contractelor de închiriere, că ea ar fi operantă numai acelorora ce sunt mai noi de 1 Martie 1913.

Ca, sediul materiei, în ce privește prelungirea contractelor de închiriere, rezidă în dispozițiile art. 37 din legea măsurilor excepționale, care arată că, toate contractele de închiriere prevăzute la art. 35 și existând la promulgarea legii, sau care se vor încheia după promulgare, se prelungesc de drept pe toată durata războiului european actual și un an după încheierea păcii, lăsându-se la facultatea chiriașului să se folosească de beneficiul legii; iar contractele la care se referă textul art. 37, fiind acelea prevăzute în art. 35 și în a cărui sferă, după cum s'a arătat, se cuprind atât acelea anterioare cât și cele posterioare datei de 1 Martie 1913, fără nici o diferențiere, caracterul limitativ pe care reclamantul cată cu ori ce preț să-l infiltreze art. 35, ne putând fi de cât închipuit.

Că, în sensul întreprinderii date art. 35, intervine și logica, căci cunoscându-se ideea și măsurile de protejire a chiriașilor, care a călăuzit pe legiuitor de a edicta aceste măsuri de înaltă echitate, în vederea timpurilor tulburi și a pregătirii așezării sociale, pentru marele eveniment a intrării noastre în război, nu s'ar putea găsi absolut nici o explicație, spre a se trage diferențierea, distincția între contractele mai vechi de 1 Martie 1913 și acele posterioare acestei date când și unele și altele meritau aceiași atențiune, cu singura distincție făcută în privința sporului, în colo celelalte măsuri trebuia să fie aceleași, ca toți locatarii să și păstreze locuințele, și numai astfel legiuitorul și-ar fi ajuns scopul de echitate la adevărată rată operă socială.

Că dar, pentru toate aceste considerațiuni, de beneficiul acordat de art. 37 din legea măsurilor excepționale, profită toate contractele de închiriere, cu condiția de a exista la promulgarea legii, 23 Decembrie 1914.

În specie, contractul de închiriere intervenit între reclamantul Andrei Pisoschi și părătul D. Nenita, luând naștere la 23 April 1910 și expirând la 26 Octombrie 1919, la data promulgării legii de măsuri excepționale, el era în curs, exista și ca atare beneficiază de avantajele prelungirii prevăzută prin art. 37 a menționatei legi.

Că, o dată ce acest contract a intrat în cadrul art. 37, el beneficiază și de dispozițiile luate de art. 1 din decretul-lege No. 1058 din 6 Martie 1919, în ce privește prelungirea până la 23 April 1920, și cea a art. 1 din decretul-lege cu No. 4881 din 19 Noembrie

1919, cu prelungire până la 23 April 1921 și în fine de dispozițiile art. 1 din decretul-lege No. 1420 din 1 April 1920, prelungindu-se până la Sft. Gheorghe 1922, ca unul ce fusesc prelungit mai înainte prin efectul decretelor-legi anterioare.

Că dar, rămâne constatat că, contractul în cauză este prelungit prin efectul decretelor-legi menționate, dar cu condițiunea ca locatarul să se supună celorlalte dispozițiuni, în ce privește sporul de chirii, prevăzute categoric prin art. 6 din decretul-lege No. 1420 | 920. În fapt, se constată că proprietarul, și a îndeplinit obligația legală de notificarea sporului, la care locatarul a răspuns acceptându-l în totul și chiar achitându-l și care împreună cu chiria respectivă, a fost primită de reclamant, la curent.

Că, în asemenea împrejurări și față de cele dezvoltate, motivul invocat de reclamant pentru evacuarea imobilului, este lipsit de consistență și juridică și de fapt.

Că, chiar dacă prin imposibil, s'ar cerca a se susține, fără succes, că în prelungirea acordă de art. 37 legea măsurilor excepționale, nu intră contractele mai vechi de 1 Martie 1913, totuși în specie, pârâtul nu poate fi obligat la evacuarea imobilului și pentru alt temei juridic, cristalizat în fapt astfel: contractul de închiriere, intervenit între reclamant și pârât, expirând la 29 Octombrie 1919, locatarul D. Nenița rămâne mai departe în imobil, lăsat fiind în posesia lui, de către locatorul Ardrei Pisoschi, care primește chiria, atât pentru câșturile de 26 Octombrie 1919, cât și acele de 23 April 1920, fără să manifesteze nici înainte, nici după expirarea contractului, că n'ar avea intenția de a lăsa pe chiriași mai departe în imobil, ci din contra primind chiria și-a manifestat-o, de a lăsa mentține mai departe.

Că, în adevăr, contractul format prin tacita relocalație, este un nou contract, în aceleași condiții ca cel anterior, dacă unele din ele nu sunt înlocuite; așa se explică în cazul de față că condițiile au fost adoptate cele vechi, afară de cuantumul chiriei, care a fost majorat, prin invoirea ambelor părți.

Că, nu se poate susține, că în specie nu ar fi o tacită reconducție, dedusă din împrejurarea că reclamantul nu și-a manifestat intenția unei relocalații, decât îndemnat de acesta, prin dispozițiile de prelungire a contractului prin efectul decretelor-legi; căci, orice poziție ar adopta reclamantul, relocalația tot s'a operat, mai întâi că chiar sub imperiul dispozițiilor din decretul-lege relocalația a avut loc, nimic neopunându-se la aceasta, voința părților trebuind să predomineze, și apoi și mai ales, reclamantul trebuie să dovedească că a fost în eroare când a consimțit la prelungirea contractului, necunoscând că, contractul

său nu era din acelea care se prelungeau prin efectul legii de măsuri excepționale și decretelor-legi posteroare.

Considerând că, eroarea de drept pentru a fi invocată, se cere ca ea să fie oarecum plausibilă (*justus probabilis error, ignorantia*), judecătorul, cercetând și apreciind, după împrejurări și faptele ce însoțea cazul, dacă acel ce o invoacă și care este obligat s'o probeze, putea sau nu să fie înșelat.

Că, în cauză, cu o dispoziție de lege, cea invocată de reclamant, că contractele de închiriere anterioare datei de 1 Martie 1913, nu beneficiază de prelungire, dispoziție care până în prezent nu a dat loc la discuții controversate și soluții diferite, cari să nu fi ajuns la cunoștința sa, textul nefiind confus, nici eroarea nu poate să planeze împrejurul lui, și ca atare reclamantul în lipsă de alte dovezi, ce ar fi urmat să le desfășoare, pentru intronarea manifestației sale, că se găsea în eroare, tribunalul găsește că invocarea viciului de consimțământ nu poate avea loc, ci din contra el a fost dat, din împrejurările cauzei, în deplină cunoștință pentru continuarea contractului.

Că dar, în specie, fiind o relocalație intervenită între reclamant și pârât, cu începere dela 26 Octombrie 1918, mai rămâne a se determina durata pentru care a fost creată.

Că, conform art. 1452 c. civ. timpul relocalațiilor tacite, este determinat de obiceiul locului, ținându-se seamă în fixarea lui, de obiceiul la care se referă de destinația dată lucrului de către locatar, de modul cum se face plata și alte împrejurări concludente.

În cazul nostru, se închiriază un imobil cu destinația de a se instala în el farmacie, cu prețul chiriei, fixat pe an și plătit la semestre, toate aceste elemente gata a ne determina că, noua închiriere nu poate avea loc decât pe ani, care se determină că fiind vorba de o farmacie, o întreprindere cu un fond comercial serios, și cu o clientelă determinată de poziția cum este așezată în oraș și numărul locuitorilor, nu poate să fie strămutată cu ușurință din loc în loc, ca probă însuși contractul primordial de 9½ ani, deci termenul acestui nou contract, în nici un caz nu poate fi mai scurt decât acel fixat de ultimul decret-legea cu No. 1420 | 920, adică până la Sf. Gheorghe 1922.

Că, dar, din acest punct de vedere, evacuarea cerută de reclamant nu poate avea loc, și astfel în totul, față de cele expuse, acțiunea urmează a fi privită ca nefundată și ca atare respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-nul președinte V. Gh. Ioan, respinge ca nefundată acțiunea.

Semnat: V. Gh. Ioan.

Notă. — Apelul declarat contra acestei sentințe a fost respins de Curtea de apel din Galați, după divergență prin decizia dată la 19 Februarie 1921, care a confirmat în totul hotărârea de mai sus.